

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Proiect de Regulament

pentru afacerile interne ale Consistorului eparchial

III. Ședințele Consistorului.

§. 12. Ședințele Consistorului eparchial sunt ordinare și estraordinare.

Ședințele Consistorului plenar se țin înainte și după sinodul eparchial dela Dumineca Tomei și în casurile prevăzute în Statutul organic pentru luarea dispozițiilor necesare în privința alegerii de deputați la sinodul protopopes, eparchial și la congresul național bisericesc, precum și în alte casuri, când cere trebuința.

Ședințele Consistorului plenar se convoacă totdeauna de către președinte prin invitarea tuturor asesorilor.

Ședințele ordinare ale senatelor speciale se țin pe rând tot la trei săptămâni, după seria termenelor fixate prin biroul consistorial pe durata fie-cărui an înainte, care se comunică separat cu fie-care membru Consistorial spre conformare, îndatorați fiind a se prezenta la ședință toți, fără convocare specială, la cas de împedecare a-și justifica absența.

Seratele pot fi convocate și în ședință estraordinară de către președinte, când ori-ce afacere reclamă rezolvire de urgență.

§. 13. La ședințele senatelor speciale trebuie să fie prezenți cel puțin patru asessori în fie-care senat din sinul său, afară de președinte, eară la ședințele plenare, afară de președinte se recere să fie prezenți cel puțin doisprezece asessori consistoriali.

În cas de estremă necesitate asessorii absenți din un senat se pot suplini prin asessori din alt senat, însă numai până la jumătate din numărul minimal statutar.

§. 14. La tratarea și rezolvirea obiectelor puse la ordinea zilei referentul face espunerea obiectului înșirând momentele și documentele decizitoare și încheiând își da opiniunea și votul asupra modului de rezolvare, ca proiect de conclus formulat în ședință.

§. 15. După încheierea referadei președintele reasumând pe scurt cuprinsul afacerii, precisând punctele principale, dă curs liber discuțiunii, acordând cuvânt celor ce vor cere, eară după-ce va fi observat, că membrii sunt destul de informați, îi provoacă, începând dela cel mai bătrân în rang, să-și dea fie-care votul și apoi enunță conclusul.

§. 16. Dacă cauza e complicată, încât votanții pentru moment nu-și au putut forma opiniune precisă, președintele înainte de enunțarea conclusului reasumează încă odată starea lucrului și cere de nou părerea votanților.

La cererea unui votant se citesc actele în estensiune.

§. 17. Făcându-se contra propunere sau amendamente la propunerea referentului, președintele mai întâi pune la vot contrapropunerea, apoi propunerea referentului cu sau fără amendament.

§. 18. Votările se fac nominal amintindu-se care votant la care propunere s'a alăturat și decisiunile se pun numaidecât în lucrare, afară de cele apelabile, cari în cas de apelațiune se subștern Consistorului mitropolitan spre decideră finală.

§. 19. Până nu se enunță conclusul fie-care votant are drept a-și schimba sau modifica opiniunea sa, ear după enunțarea conclusului nu se permite nici o discuțiune asupra conclusului adus.

§. 20. Președintele de regulă nu votează, ci enunță numai conclusul după majoritatea voturilor.

Când voturile sunt împărțite în doauă părți egale, președintele decide, cu votul său, pentru una din ambele opiniuni.

§. 21. În cestiuni estraordinare însă împărțindu-se voturile în doauă părți egale, președintele fără de a-și da votul său, este în drept a relega cauza la o altă ședință pentru delibereare; ear dacă și atunci ar fi voturile egale, președintele trebuie să decida cu votul său.

§. 22. Despe fie-care ședință secretarul poartă protocol, în care se atinge în mod scurt și precis

fie-care obiect cu numărul esibilitului și se termină cu un reasumat scurt și esact al concludului, în cât din cuprinsul protocolului să se poată cunoaște cauza și modul rezolvirei.

§. 23. După sfârșitul ședinței secretarul încheie protocolul și subscriindu-l îl predă cel mult în 48 ore președintelui spre revisiune și subscriere.

Prin aceasta se consideră protocolul de verificat.

§. 24. Protocoalele de ședințe la finele anului se leagă în volume separate, după categoria sau specialitatea resortului și se păstrează la arhiv.

§. 25. În cauzele matrimoniale și disciplinare senatele purced conform Regulamentelor în vigoare.

În cauzele în cari se recere opinia experților aceasta trebuie dată în scris.

§. 26. În cas de divergențe între opiniunea și proiectul de conclud al referentului și a celorlalți asesori, aceia cari susțin propunerea contrară sunt datori să-și prezenteze propunerea în scris, să o predee notarului care o trece la protocol; altfel secretarul o amintește la protocol numai în general.

În cas dacă senatul acceptează cutare-va contrapropunere referentul redigiează concludul pe baza estrasului din protocolul autenticat.

§. 27. Despre propunerile și conclusele luate la inițiativa cutărui-va asesor, independent de cauzele curente puse la ordinea zilei, secretarul face un estras din protocol și pe calea esibilitului îl transpune referentului de resort spre executare.

IV. Agendele referenților Consistoriali.

§. 28. Fie-care asesor ordinar (referent) primește spre studiere și referare actele oficioase aparținătoare resortului său, pe lângă un ternion, ce se poartă în două exemplare, din care unul se păstrează la protocolistul esibitor.

Ternionul cupunde numărul curent, numărul esibilitului, ziua când s'a predat referentului cu subscrierea acestuia și ziua rezolvirei.

Președintele are drept a revizui ori și când ternionul referenților, a înțeți referarea actelor restante și a cere deslușire despre cauzele ce împedecă referarea.

§. 29. Referentul primind actele în referadă le examinează mai întâi, dacă sunt deplin ajustate, și având trebuință, cere ante-actele din arhiv, ori și le procură dela respectivul oficiu prin recusițiune.

§. 30. Dacă referentul observă că vre'un act nu aparține resortului său îl restituie brevi manu prin o notă pe act și prin ternion îl dă la resortul unde aparține.

§. 31. Referentul e dator a lucra piesele împărțite lui în ordine cronologică, dând preferință celor urgente și cu termin perclus, asignațiunilor de cassă, precum și obiectelor a căror grabnică rezolvire o ordonează presidentul, sau se impune prin dispoziții speciale.

§. 32. Dacă președintele găsește, că oare-care afacere trebuie tratată în ședință, o restituie referentului cu această clausulă, ear cele aprobate le transpune secretarului, care le predă protocolistului esibitor spre a induce în ternionul său numerii rezoluți, apoi trimite actele în espeditură.

§. 33. Actele intrate la referent se rezolvă parte în ședință parte afară de ședință.

În ședință trebuiesc referate toate cauzele în cari se recere un conclud meritoriu sau pe cari presidentul le află de rezolvat în ședință.

Afară de ședință se rezolvează afacerile cari nu reclamă decisiune meritorială, sau cari se rapoartă la executarea actelor basate sau pe Regulamente sau pe concluse anterioare, sau cari privesc numai pregătirea actului, cum sunt corespondențele, dispozițiile de ajustare a actelor, recusițiia de acte dela autorități și asemnatele de cassă.

În toate casurile rezoluțiunile aduse trebuiesc prezentate presidentului pentru revisiune și subscriere fără de care nu se poate face espediția.

§. 34. În casuri când cauza aparține la mai multe senate, nainte de a lua ori-ce decisiune senatul la care aparține principalmente afacerea, o transpune celui alt senat pentru a se pronunța asupra ei, și numai după ascultarea opiniei acelu senat desbate și decide în merit.

§. 35. În cas decă referentul este interesat sau excepționat, în sensul legii, presidentul însărcinează cu referada pe alt referent sau asesor consistorial.

§. 36. Referentul e dator a compune toate proiectele de ori-ce hotărîre clar și la înțeles și astfel ca în espeditură să se poată descrie întocmai.

În fine referentul face clausula de îndrumare pentru espeditură, în câte exemplare și la cine să se espedeze, precum și ce acte să se adneceze, și cari să rămână la arhiv?

§. 37. Referentul e dator a lucra nu numai piesele ce i-se transpun dela protocolul de esibite, ci are dreptul și datorința să ia inițiativa pentru a lucra și pregăti ori-ce proiecte de statute, regulamente, instrucțiuni și ordinațiuni ce cad în resortul senatului său și trebuie a se face în interesul administrațiunei bisericesti, scolare și fundatiionale.

§. 38. Fie-care referent este dator a ține evidență de toate hotărârile sinoadale și congresuale relativ la administrațiunea eparchială, a face propuneri și proiecte, în cadrul resortului său, pentru executarea acelorora.

§. 39. Dacă referentul găsește de trebuință sau dacă aceasta se impune prin natura lucrului, sau prin dispoziții speciale, ca să se asculte opinia experților, a fiscului, medicului, inginerului ect. comunică mai întâi actul cu aceștia, spre ași da părerea.

V. Oficiile ajutătoare ale Consistorului.

§. 40. Oficiile ajutătoare ale consistorului sunt: a) secretarul consistorial, b) oficiul de cassă și comp-

tabilitate, e) fiscul consistorial, d) defensorul matrimonial, e) medicul consistorial, f) inginerul sau tehnicul consistorial și g) personalul de cancelarie consistorială.

§. 41. Secretarul consistorial se alege în ședința plenară a consistorului cu majoritatea absolută de voturi a membrilor prezenți.

§. 42. De agendele secretarului consistorial se ține :

a) a supraveghia și a conduce cancelaria consistorială, unde se țin toate afacerile de esibit, expediție și arhivul ; a supraveghia activitatea întregului personal însărcinat cu aceste agende și a îngriji de toate trebuințele interne ale birourilor consistorului ;

b) a duce protocoalele ședințelor consistoriale și a îngriji pentru autentizarea și păstrarea lor ;

c) a face reprezentațiuni și rapoarte către guvern și autoritățile din afară, cu cari îl însărcinează președintele ;

d) a refera cauzele, cari îi se concred din partea președintelui, în senate sau în ședința plenară, unde, dacă nu e asesor consistorial are numai vot consultativ ;

e) în special este chemat să studieze și să raporteze în Consistorul plenar asupra tuturor chestiunilor de principiu, de organizare și de constituire și reconstituire a tuturor corporațiunilor bisericesti din parohii, protopresbiterate și eparhie, precum și asupra altor afaceri de inițiativă și de interes general, cari nu sunt avizate la resortul senatelor singuratice.

§. 43. Oficiul de cassă îl prevede un cassier și un controlor. În absența cassierului sau a controlorului președintele face substituțiune dintre membrii senatului epitropesc. Cassierul și controlorul se aleg prin senatul epitropesc din sinul său.

Oficiul de cassă stă sub evidența Consistorului în sensul Regulamentului de față sau a altor dispozițiuni speciale.

§. 44. Decretată fiind necesitatea de instituire a unei comptabilități formale în legătură cu oficiul de cassă și control, forma comptabilității, atribuțiunile și agendele acesteia se vor regula prin speciale dispozițiuni.

Până la altă dispoziție în privința comptabilității casei și a controlului de cassă se susțin dispozițiile existente.

§. 45. Pentru apărarea dreptului privat și pentru purtarea proceselor civile ale Consistorului sau eparchiei, apoi pentru darea de opinii juridice și pentru acuzațiuni în cauze disciplinare este chemat și îndatorat fiscalul sau jurisconsultul Consistorial, care, dacă nu e asesor, la invitare participă la ședințele consistoriale numai cu vot consultativ. Fiscalul consistorial poate fi totodată și defensor matrimonial.

În cazuri de necesitate președintele este îndrep-

tătit să însărcineze cu agendele fiscalului ordinar și pe un fisc onorar.

§. 46. Afacerile defensorului matrimonial sunt cele normate în Regulamentul congressional pentru procedură în cauzele matrimoniale.

§. 47. Pentru darea de opinii în chestii medicale Consistorul plenar alege un medic onorar ; ear pentru darea de opinii relativ la lucrările tehnice, la zidirile bisericesti-scolare, la comasare sau segregarea pământurilor sau pădurilor alege un inginer sau tehnic onorar, ale căror agende se mărginesc la afacerile cu cari se însărcinează din partea Consistorului. Aceste funcțiuni se pot ori-când revoca.

§. 48. Secretarul primește decret de alegere, ear defensorul decret de numire ; depun jurământul de funcționare conștientioasă, sunt stabili și numai în cazuri de eccese grave constatate pe calea procesului disciplinar se pot suspenda ori amova.

§. 49. Toate actele adresate către Consistor sau către președintele Consistorului, le primesc președintele sau secretarul consistorial la însărcinarea din partea președintelui.

§. 50. Pentru provederea cu datul prezentării, înregistrarea, sortarea și provederea cu numerul esibitului a actelor consistoriale și pentru distribuirea lor pe lângă ternion între singuratice referenți, îngrijește secretarul consistorial.

Actele de natură micștă sau dubie secretarul le prezintă președintelui pentru a dispune modul pertractării, care apoi le împarte între referenți, ori le predă secretarului în referadă.

§. 51. Dacă vre'un act intră fără adnexe provocate, secretarul este îndatorat să îngrijească pentru întregire înainte de împărțirea actului la referent.

§. 52. Resoluțiunile votate conform propunerii referentului le ia în primire secretarul și dispune cele de lipsă pentru expedițiunea lor.

În cas dacă senatul acceptează altă propunere diferită de a referentului, actul după redactarea concludului se transpune președintelui pentru revisiune și de aci secretarului pentru dispozițiunile de expediție.

§. 53. Actele referate afară de ședință se comunică direct cu președintele și după semnatura sa se predau secretarului pentru expediție.

§. 54. Toate resoluțiunile cari cuprind dispoziții meritorii sau pentru cari regulamente speciale impun aceasta, se subscriu prin președinte cu secretarul consistorial.

Ce privește celealalte resoluțiuni se lasă în dreptul președintelui de a-le subscrie însuși sau a însărcina cu aceasta pe referentul ori secretarul consistorial.

§. 55. Toate reprezentațiunile și adresele către corporațiuni mai înalte ori coordonate, le subscrie președintele.

§. 56. Resoluțiunile meritoriale în deosebi sentințele și ratificările se preved cu sigilul oficial.

§. 57. Actele din arhiv se dau presidentului, referenților sau fisului eventuale secretarului ca acte, pentru scopul referadei, fără revers.

În alte cazuri când aceste persoane au trebuință de alte acte din arhiv, acestea li se pot estrada numai pe lângă revers în scris care se păstrează în arhiv până la restituirea actului.

§. 58. Părțile private interesate în cutare-va afacere, pot să studieze și să primească acte din arhiv numai la autorizarea și în prezența secretarului, iar copii de pe acte se pot lua numai la cererea verbală sau în scris și numai pe baza autorizării presidentului.

Actele de sub referadă nu se pot arăta părților.

VI. Datorințele membrilor și oficialilor Consistoriali.

§. 59. Fie-care membru sau persoană aplicată la Consistorul eparchial e datoare a implini oficiul său după prescrierile statutare și regulamentare, cu rîvnă, conștiințios și fără părtinire; a păstra secretul oficial, a se purta atât în oficiu cât și în viața socială astfel, ca să fie exemplul viu de moralitate, religiozitate și onestitate.

§. 60. Membrii ordinari sau referenții, secretarul, oficialii de casă și comptabilitate sunt datori în toate zilele de lucru a se prezenta și a lucra în biroul consistorului dela 9—12 ore înainte de amiază, și dela 3—6 după amiază, iar personalul de cancelarie înainte de amiază dela 8—12 ore și după amiază dela 2—6 ore.

§. 61. Fie-care membru și oficial consistorial este obligat a primi însărcinări, esmisiuni investigațiuni etc.

§. 62. Referenții consistoriali, secretarul, casarul, controlorul și comptabilul pot cere și primi un concediu anual de cinci săptămâni.

Papalitatea

și influența ei socială-culturală,

de Conte de Hoensbroech.

Am amintit în numărul trecut al ziarului nostru valoroasa lucrare a celebrului publicist german Conte de Hoensbroech. Credem că este de interes să prezentăm publicului nostru cititor pe autor și justificarea publicării studiului său, după propriile mărturisiri, din prefața volumului, ce ne stă la dispoziție.

„Aparținând ordinului Iezuit — scrie autorul, — în cea mai adîncă și mai întunecată izolare și aservire ultramontanismului a inteligenței fiind, pătrunseseră până la mine razele luminei și adevărului. Ordinul Iezuit, supunerea iesuitică, m'au pus pe calea libertății intelectuale.

Ce e drept, în frageta-mi tinereță, la universitate, îmi mai aruncasem eu ochii prin știința ne-

ultramontană, desvelindu-mi-se printr'aceasta unele lucruri, despre cari eu, catolic credincios, nici idee nu aveam și nici nu era permis să am. Acele priviri fugitive au deșteptat în mine vederi cu totul contrarii cu cele ce mi-a împărtășit educațiunea ultramontană și ce mă învățasem a crede. Dar acele priviri au fost numai pe jumătate, pe furis; motive religioase, frica de păcat și osîndă m'au reținut de a mă adînci de a pătrunde adevărul istoric. La gândurile și îndreptările, la îndoiala și reflexiunile ce aveau să urmeze după acestea nu m'am gândit, căci eu le acopeream în mintea mea cu piatra mormentală de credință-autoritară a bisericii romane.

Au trecut ani. Părea că m'am îndepărtat cu totul dela judecată și lumină: intrasem în ordul Iezuit. Ziduri groase intelectuale și de piatră m'au despărțit un întreg deceniu de lume; cultivarea ascetică și științifică, pentru scopurile ordinului, mi-au cuprins sufletul și trupul. Când această cultură a fost săvîrșită, supunerea iesuitică m'a înrolat între „scriitorii“ ordinului, destinându-mă de colaborator la „*Stimmen aus Marie Laach*.“ Câmpul de activitate ce mi s'a deschis, a fost istoria bisericii și în special a papalității. Se cerea să fac studii în Brucselă, în casa *Bollandiștilor*.*). Și de fapt, în bogata lor bibliotecă, care îmi sta la dispoziție, mi-au făcut cercetările științifice: am învățat, am cunoscut istoria papalității, în adevărata sa formă.

Cît a durat studiul, cîte greutăți am trecut, cîte lupte am fost nevoit să suport, până când s'au clarificat în conștiința mea constatările practice și conducătoare, nu aparține aci. O îndelungată petrecere a mea la universitatea din Berlin, unde tot datorită de supunere iesuitică m'a trimis (am ascultat acolo prelegerile lui Harnack, Paulsen și Treitschke), o liberă, negardată și sîrguincioasă utilizare a mijloacelor de ajutorare științifică, au contribuit mult, la coacerea mai repede a fructelor studiilor făcute. Acesta este istoricul obârșiei catolice a operei mele.

Natural, ea va fi esențial polemică.

Papalitatea, cu pretenția sa de a fi o instituție divină întocmită de întemeietorul creștinismului, provăzută cu infalibilitate în toate chestiunile de credință și religioase, — este cea mai mare și relativ cea mai profitabilă minciună din întreaga istorie universală. Și această mare minciună, la rîndul său, imprejintă de mii de minciuni apărătoare, și această minciună și aceste minciuni, luptă pentru un sistem de putere, de dominațiune, pentru ultramontanism. Aici pentru adevăr numai lupta e posibilă.“

*) Bollandiști — Iezuiți — numiți așa după primul editor, iesuitul Bollandus, editorii marelui lucrări hagiografice: *Acta Sanctorum*. Ei formează, neapărat numai la vedere, înăuntrul provinciei iesuitice-belgiene o mică republică de învățați, cu o avere a lor, un regulament și o bibliotecă, pentru a cărei înbogațire se cheltuiește foarte mult. Pe atunci era în capul Bollandiștilor Pater de Smet, un gentil — sceptic, cu care am avut multe întrebări interesante.

Programul *luptei* Contelui de Hoensbroech este, luat după capitolele cărții sale, în liniamente mari, următorul :

Cartea I. *Papalitatea și Incevisiția* : Istoria și ființa Incevisiției ; Manualele Incevisiției (Practica de Guidonis, etc) ; Incevisiția spaniolă, romană ; Jertfele Incevisiției, Franța, Germania etc. ; Judecățile incevisitoriale ; Papalitatea și pedeapsa cu moarte ; Atentatul la viața Elisabetei a Angliei, pus la cale de Pius V, Noaptea sfântului Bartolomei.

Cartea II. : *Papalitatea și superstițiile* : Dracul ; — Rituale Romanum ; Papii Grigorie IX, Ioan XXII, Eugen IV, Inocențiu VII ; Toma de Aquino ; Iesuiții, etc. — Ordaliile ; Iesuiții ca propagatori ai superstiției etc.

Cartea III : *Literatura vrăjitoriei* ; Disevisitiones magice ale Iesuitului Delrio ; Jertfele nebuniei de vrăjitorie ; Vrăjitoriile și biserica Romei, etc.

Cartea IV ; *Responsabilitatea papalității* ; O re privire ; Situația juridică a papalității înaintea bisericii catolice ; Responsabilitatea papalității pentru incevisiție ; Responsabilitatea pentru actele și doctrinele incevisiției ; Responsabilitatea papalității pentru superstiții și vrăjitorii ; Concentrare și redare a tuturor minciunilor ultramontane, etc.

Ne vom împlini o datorie față cu cititorii noștri, dându-le estrase și fragmente din materialul vast al acestei valoroase cărți a Contelui de Hoensbroech.

Din afaoerile noastre.

Înainte cu câți-va ani s'au pus la cale așa numitele conferențe preoțești, unde — în vederea multelor atacuri, îndreptate contra sfintei noastre biserici creștine — să se discute afacerile ardente și cele mai vitale, având și prin aceste a îndrepta unele scăderi, observate ici-colo în sinul clerului și poporului. Acesta este scopul conferențelor.

În unele tracte protopopești frumoase idei s'au slevat, dar puțin s'a lucrat. Stăm de tot rău. Până acuma conducătorii noștri aveau răul obicei, să ascundă adevărul. În astfel de împrejurări am ajuns în stadiul cel mai rău, neputând astăzi ascunde starea faptică. Prea am fost optimiști. Să luăm realitatea.

Ne place a ne ocupa cu lucruri mari, dar vedem, că nu suntem harnici nici de lucruri mai mici la aparență, dar cu atât mai mari în fond. Conferență ne trebuie nouă ? Discuții ? Nu !

Fiecare preot are să-și îndeplinească datorițele. Să ne uităm la alte confesiuni ! În viața mea mi-a plăcut a învăța binele și a imita în bine și pe alții. Pildă să ne fie în cele bune clerul latin. Și în biserica latină sunt necasuri, neplăceri destule. Am văzut o parohie întreagă înverșunată contra preotului său din cauza tractării dure față de popor. Și ce face poporul acela ? Doară trece la altă religie, ca poporul nostru din M.-Lazuri ? Doar ei 'și răsună contra bisericii ? Nu ! Ei se lipesc de biserica catolică, neavând nici cuget de a-și lăsa legea. Însă noi ? Dacă are cineva vorbe cu preotul, îndată se

face nazariuș, ori — dacă are simț religios — trece la altă confesiune. Și noi ce zicem ? Nimic ? Nu ne uităm la izvor. Dar trebuie să ne aducem aminte, că poporul catolic are simț religios altoit în el de preotul său. N'avem alta, decât să ne uităm, că catolicii țin de un lucru foarte principal catechisarea. Ei urmează pe calea aceasta de sute de ani, ear efectul se vede astăzi, când bisericile lor sunt îndesuite de credincioși. Noauă ne lipsește aceasta.

Eu toată forța preotului o văd în catechisare. Mai ușor poate preotul influența asupra băiatului ; în etatea aceea poate altoi simțul religios mai ușor în inima fratedă. Dacă fie-care preot va socoti catechisarea de cea mai principală datorință a sa și va catechisa conștientios, va avea rezultatul dorit. Însă rezultat nu poate aștepta în 2—3—10 ani, ci în decenii. Dacă s'ar fi lucrat în această direcțiune numai dela inactivarea constituțiunei în sf. noastră biserică, astăzi n'am avea nici proseliți, nici nazariuși.

Ne place a ne ocupa cu chestiunile aceste, dar nici-când n'am pus mâna pe rană. În forma aceasta putem conferența, rezultat nu vom avea. Ne lipsește însuflețirea pentru chemarea noastră. Cei mai mulți dintre preoți socotesc economia ce o au după postul lor de preot, că stă înaintea preoției. Așa, ispravă nu vom face. Nu economia, nu materialul sa ne stee înaintea ochilor, ci sublima chemare pastorală. E adevăr, că omul are lipsă și de material, dar clericul deja în școală trebuie să învețe, că chemarea pastorală e soră cu sărăcia, dar cu omenia. E foarte mare rău și aceea, că preotul de astăzi consideră preoția nu de chiamare, ci de oficiu. Nu e adevăr. Preotul trebuie să aibă toate însușirile din sf. scriptură. Să fie blând, cu răbdare, cucernic. Vieța lui să fie o pildă vie înaintea poporului, ca poporul acela să vadă în persoana preotului un adevărat părinte sufletesc.

Multe sunt datorințele preotului. Toate una câte una le voi sleva în organul nostru. Acum numai în general : Avem să fim la locul nostru. Nu sunt contrarul conferențelor, ci sunt aderentul lor, dar nu în forma de astăzi. Idea, ca toți preoții să avem o reuniune, o țin de ideală, dar nu realizabilă. Încă în forma, ca adunările să se țină în diferite puncte ale diecesei, e mai posibil, dar ca locul adunărilor să fie un loc anumit — de es. Aradul — e ceva imposibil. De sigur, căci cine ar lua la ea parte ? Cei din jur și poate 2—3 din părțile extreme, ear massa ar fi tot — acolo unde este astăzi. Este bine a se ține conferență în fie-care tract, numai obiectele de pertractat să nu fie 4—5, cari nu se desbat cum se cade ; ci, fie obiecte 1 sau cel mult 2 de pertractat, și-și acele să le pună la desbateră Venerabilul Consistor, care pe basa rapoartelor, cam știe neajunsurile noastre în cele spirituale. Acele obiecte apoi să se discute în fiecare tract deodată (înțeleg într'o sesiune), ear tot Ven. Consistor

pe baza concluziunilor, să facă diagnosa, concludul final, comunicând acel conclud în formă de circular fiecărui preot. Ear Domnii protopresbiteri, ca cei mai iscusiți dintre preoți, să constate, încât și fac destul preoții datorințelor, respective cum pun în aplicare cele discutate. În forma aceasta — e drept — n'am putea apuca multe, dar puține și bune, cel puțin am vedea un succes din an în an mai mare.

Acele circulare, păstrate și îmbogățite din an în an, ar servi și preoților din viitor ca un fel de îndreptar în viața pastorală și și-ar complecta teoriile primite în institut cu praxa din viață.

Să mai recere apoi, ca și pe studiul pastoralii sa se pună mai mare pond, propunându-se totodată și legile civile, referitoare la afacerile bisericei noastre. Atâta în general ear în special despre activitatea pastorală în Nrii viitori.

Oradea-mare, Martie 1901.

Andrei Horvath,
paroch în Orade,

Predică.

pentru Dumineca a III. a s. paresime.

„Cela-ce voește să vină după mine să se lapede de sine și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie.“ M.c. VIII. 34.

Eată-ne, iubită turmă cuvântătoare, eată-ne ajunși la mijlocul postului s. paresime, la serbarea Duminecei a 3-a din marele post în care zi prăznuim totodată și arătarea cinstitiei de viață făcătoare cruci a Domnului. Și nu simțiți voi, iubiților frați și fii, în inimile voastre un ce deosebit de celelalte Dumineci trecute, când vestică azi înainte crucea sfântă? Voi tineri, cari în urma puterii voastre n'ați ostenit de calea postului nu vă simțiți azi și mai tari și nu se naște și de nou întărește dorința voastră de a înainta și mai departe pe calea luată a postului și nu vi se aprinde dorul de a ajunge cât mai curând la ținta către care duc s. paresime, mai vartos când în greaua cale a postirei vi se arată crucea Domnului în toată frumsețea ei, — ca o stea luminoasă, — ca un copac înfrunzit — ce vă tinde atâta umbră de îndurare și întărire? Ear voi bunilor bătrâni cari de povara anilor v'ați plecat și de necazul vremilor ați albit și cu postul v'ați înfrânat și slăbit trupul vostru, voi credința vie și pilda viitorului, n'ați ostenit de calea postului și n'ați slăbit în drumul înfrânării voastre ca să vă odihniți puțințel la umbra copacului înfrunzit? „Veniți, vă strigă Cristos prin evangelistul (Matei XI. 28), la mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi.“ Câtă bunătate, câtă îndurare, câtă putere și câtă iubire adevărat părintească cuprind aceste cuvinte ale Mielului lui Dzeu! „Veniți!“ — ne strigă Iisus —

câtă căldură de Părinte iubitor, care nu faceosebire între bun și rău. Au nu vă inmoie inima voastră? Au nu vă curăță și întărește auzul vostru? Și apoi când mai adauge la „mine“ . . . au nu ne copleşește iubirea sa pe toți deopotrivă? Au nu vă furnică carnea voastră? Alergați! Alergați! și plecați-vă și vă închinați lemnului celui de viață făcător, crucei celei atot sfinte: podoaba coroanei și arma neinvinsă a împăraților creștinești, nădejdea și tăria soraclului, tăria călugărilor, veselie pustnicilor, mărturia prorocilor, sfinților, chipul cel mai plăcut și păzitoare a toată lumea.

Luând iubiților „crucea Domnului“ de mezul cuvântării mele, voi împărți nutremântul sufletesc de azi în două: întâi mă voi sili a vă cuvânta despre „însemnătatea crucei“ și apoi voi lămuri „lepădarea de sine“ ce o cere Cristos.

Cruce sfântă întărește-ne pe noi! Luați — aminte — iubiților!

I.

„Cruce“ O! ce cuvânt plăcut! Scurt la rostire, greu însă la însemnare. Cine nu cunoaște lucrul cel închipue acest cuvânt? Două, numai două lemne alcătuesc acest lucru sfânt. Un lucru prea ușor de făcut, tainic însă în măsurarea sa. Și mult mă minunez! două lemne cu atâta însemnare adencă, dar lămurită, însemnând cele două firi ale Mântuitorului: dzească și omenească, după care a pățimit; două lumi: cea văzută și nevăzută — patria cerească; două locuri vecinice nici început și nici sfârșit având, raiul și iadul; două firi ale omului: bună și rea; două părți cari alcătuesc omul: trupul și sufletul. Și pentru ca să vă minunați voi și mai mult mă voi sili să vă luminez cât mai mult despre tania crucei. Fiind însă lucruri grele, voi purcede dela crucea făcută ca să cuprindeți pe cea tainică. Când cineva vrea să ridice spre semn de pomenire o cruce caută și-și alege nainte de toate lemnul de căpetenie ce se îngroapă în pământ, care are să fie drept, sănătos și de o trăinicie mare. Și apoi al doilea ce se așează cruciș — care e și mai scurt și se găsește mai cu ușurință. Ascultați și chibzuiți acum asemenea ce se leagă între crucea făcută și între crucea tainică ce s'a plănuțit și alcătuit în necuprinsa înțelepciune și sfatul puternicului Dzeu neurnat și neînțeleș de mintea omenească. Dzeu din iubire nemărginită către noi a hotărît pe Iisus Fiul său Domnul cel de viață făcător pentru mântuirea noastră ca să pătimească pe pământ și să fie înălțat pe cruce, cu moarte de ocară, atârând între ceriu și pământ. Hotărirea aceasta mare din veci a urmat după firea dzească, pătimirea și restignirea însă, după cea omenească, căci pe lemnul ce se așază cruciș și-a întins Domnul mâniele sale pentru lumea cea văzută ca să ne tragă în lumea nevăzută la — Tatăl în moșia cerească. Pe lemnul crucei a atârnat Mântuitorul ca să ne scoată pe noi păcătoșii din iad și să ne asigure raiul. S'a dat morții de ocară cel fără

vină și răutate, pentru pricina firei noastre celei rele ca să ne readucă earăș la bun chipul omului celui dintâi. În sfârșit s'a dat crucei pentru trupul nostru cel plin de răutate și împărat al poftelor și locaș al păcatului ca să ne mântuiască sufletul nostru de muncile iadului la cari il adusesse și cumpenise trupul nostru cel plin de vicleșug și fără nici un preț. Cunoașteți și înțelegeți evlavioșilor mei fii și frați însemnătatea sfintei crucei? Mai aveți a gândi asupra împrejurării de ce a rinduit biserica a se arăta lumii azi în Dumineca 3 a s. post și îngăduie a o atinge nevrednicile noastre buze? Știți a-ni răspunde? De bună seamă „cel ce a avut urechi de auzit, are acum și gură de grăit.“ Nu vă îndoiiți despre puterea crucei? Nu! e răspunsul vostru! apoi erțați-mi să vă chiem cu Iisus: „Veniți la mine“ ca iubirea și credința noastră să o arătăm și în faptă, prin semne văzute și să zicem: „Crucea Tale ne închinăm Stăpâne și sfântă învierea Ta o laudăm și o mărim!“

O! cruce sfântă! vedem și înțelegem că tu ești mântuirea și scăparea noastră, tu ești lemnul acela care ai îndulcit apa cea amară din ținutul M e r e i pe vremea lui Moisi (Eșire XV. 24, 25.)

De vreți iubitorilor să vă mântuiți sufletul vostru, de aveți de gând să urmați lui Cristos ce mai așteptați?! Urmați-i; calea o știți, arma voastră o cunoașteți, nu stați la îndoială; au nu v'a străbătut răunchii vostri când vă strigă cu atâta căldură și prieteșug: „Cela ce voește să vină după mine, să se lapede de sine, și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie.“ Acuma arătați-vă fii adevărați ai Părintelui ce vă chiamă, acuma dovediți că sunteți creștini, că sunteți ostași creștini ai împăratului celui deveci care nu vă într'armează cu platoșă, lance, sau sulită ci cu arma armelor ce a invins lumea toată, a omorit chiar și morțea și a saturat iadul cel mai de jos. Cu acel semn de izbândă ce a umplut lumea toată și spre semn de pomenire strălucește azi peste munți și mări, ca semn de biruință și de o vecinică tărie pe cele mai alese clădiri ale pământului, pe maica biserică. Au nu este dar cu drept, creștine frate, crucea anghira ta? Au de te culci în așternutul tău nu-ți iai în semnul tău — carele este frate cu moartea — ca apărătoare și redeșteptător din fratele morții crucea sfântă, când o inchipuești pe fața ta? Au de te scoli, nu lauzi pe Dzeu, că ear te-a trezit și ți-a dat din nou putere ca să-ți agoinisești pânea pe acea zi pentru tine și familia ta, zic, au nu îți faci din nou cruce, închipuind o rugare către cel ce s'a restignit pe ea luându-o ca un fel de armă contra primejdiilor ce ușor te pot întimpina în acea zi? Când familia ta încunjură masa ca să mâncați, nu te-ai îndatinat, înainte și după masă, a te întări pe tine și pentru buna pildă de urmat a casei tale cu semnul crucei? Și ia spune frate și creștine, cel ce ia un drum departe, nu-și face semnul crucei și zice un „Doamne ajută!“ Sau

cel ce apucă un lucru a-l face un cere ajutorul celui Preainalt măcar numai și cu semnul crucei? Au n'ați cetit voi nici odată, sau cel puțin veți fi auzit că: Tot lucrul tău să-1 începi cu Dzeu! Așa e iubitorilor, căci toată silința noastră rămâne deșartă de nu este binecuvântată de Dzeu. Vă aduceți aminte din istoria biblică de turnul cel mere — al Vavilonului — care voiau să-1 facă să ajungă până la ceriu — de pe câmpul Senear? Câtă desamăgire a urmat fără binecuvântarea lui Dzeu, sau altcum fără semnul crucei.

Biruit-au împărații în acest semn și s'au întemeiat împărății mari și puternice și câtă vreme ca semnul vieții și lucrărilor lor le-a fost crucea lui Cristos, au înflorit, ca un pom în primăveară și și-au dat rodul ca un pom sădit în marginea riului și îndată ce s'au abătut dela această anghiră a creștinului sumeșindu-se, s'au potopit încât nici urmă n'a mai rămas.

După ce cred că cu acestea v'am arătat destul însemnătatea crucei, trec la a doua parte, învățându-vă despre „lepădarea de sine“; însă până ce voi sfârși și cu aceasta, să fiu petrecut de voi cu toată luarea aminte.

II.

De am atins vr'o dată o scădere a omului și deosebit dintre multele ale voastre iubitorilor, apoi nu cred să fiu fost mai rău și mult judecat și în urmă și displăcut voaue ca pentru tema ce mi-am ales-o să vi-o lămuresc azi în această parte a II. a cuvântului meu. Văd și eu că e lucru cam gingăș și multora nu le-va face bucurie, însă caută să mi implinesc frumoasa slujbă ce-mi apasă umerii mei, căci necontentit sună în urechile mele: „Vai mie de nu voi binevesti.“ (I. Cor. X. 16). Trebuie să vă fiu și învățător, dar și doftor adevărat. „Lepădarea de sine“ . . . O! câtă jertfă!! Dară dacă aș zice și mai lămurit: „Lepădarea de sine pentru totdeauna în această vieată.“ — O! nu vrem să auzim! Eu să nu mai fiu al meu! O! aceasta nici cu capul. Nu vrem să înțelegem, nu, nu — noi trăim și viețuim pentru noi și pentru avutul nostru, ce lepădare? — nu ne sună bine, — nu voim să cunoaștem.

Așa e lumea de azi, acestea sunt mărturisirile multor creștini d'ai nostri.

Așa nu vrea să știe nimic — nici paserea care găsindu-și nutrețul pus numai dorește nimic, pentru că crede că acela nu se mai sfârșește, ear când se vede sêraca desamăgită că s'a gătat, caută să sboare mai departe; dar cum, căci lațul ce i-s'a fost pus a prins'o și inzadar se sbate căci cursa e vicleană și cel ce a pus'o fiind până aci ascuns, se arată acum fără nici o frică că i-va mai scăpa, — e prinsă pentru totdeauna. Ce să mai poate face? Nimic! S'a sfârșit! Dar ce să vă grăesc eu iubitorilor în pildă? Vi le aduc înainte numai ca să vă pot

căștiga pentru cuvintele ce voesc a altui în inimile voastre. Nu m'ați înțeles cu „lepădarea de sine“ de aceea vi se încrețesc frunțile și n'aveți stare a mă asculta. Nu e leacul așa de amar ca rana voastră. Ascultați iubiților! nu e vorba de lepădarea de sine ce o înțelegeți și simțiți voi ci de acea lepădare ce o cere Cristos. Știți că Dl Cristos nu vă cere vouă nici o jertfă, vă lasă în dragă voia voastră numai dacă însă însetoșați și dorul după mântuire dacă vă arde inima voastră, atunci caută să vă desbrăcați veștmântul cel greu, sau altcum, să lăpădați dela voi tot ce este rău și viclean și să pășiți smeriți, cu blândețe ca prototipul nostru Cristos. Căci cum vei călca tu creștine, cela ce ești îngâmfat și plin de viclesug în urma smereniei, acelui fără pic de răutate? Sau cum vei urma tu frate care ești imbuibat de mâncări și îmbrăcat, ca să grăesc cu evangelistul — în porfiră și vison — sau ca la noi în aur și mătasă, calea celui ce a flămânzit și a fost gol!? Și tu invidiosule cum te vei arăta în fața celui ce pentru binele și folosul a toată lumea s'a răstignit!? Și așa pe rând voi cei ce nu postiți, nu faceți pocăință, înșelătorilor, ucizătorilor, cămătarilor, cari v'ați pângărit vieța prin necurății, cari urțiți biserica, cari n'aveți grijă de nici una din tainele sfinte ale lui Cristos și pe scurt păcătoșii de tot felul cum vor călca urmele cele smerite și drepte ale Domnului nostru Iisus Cristos? Vă înțeleg că răspunsul vi-e pe buze, numai nu puteți scăpa, nu este vreme de gândire căci Dl e la ușă: „Eată stau la ușă și bat.“ (Apost. III. 20). Ne strigă cu prietenie și caută să-'i urmăm pentru că suntem creștini. „Cel ce voește să vină după mine să se lapede de sine.“ (Ma. c. VIII. 34). Lepădați-vă fiilor de lumea aceasta înșelătoare cea cu mulțime nenumărată de curse și cu felurite momene înfrumșetate pentru prinderea omului. Și din toate ce ai „puțină miere“, dar amară și vecinică moarte. Tote's pentru o clipită — toate plăcerile și sburdălniciile noastre ca un chip trec și ca o umbră se simțesc, însă urmările, n'au lecuire — dacă nu ne lepădăm de ele — nu este îndurare nici odată, nici odată!

Ionatan fiul lui Saul împăratul se jăluia pentru călcarea poruncei tatălui său și nu se putea conțeni plângând: „Gustând am gustat puțină miere și eată că mor.“ (I. Reg. XIV). David împăratul de câte ori și-a udat patul său cu lacrimi! Solomon cât de bine a cunoscut la urmă depărtarea sa dela Dzeu. Și acesta toate pentru ce? Pentru „puțină miere!“

Dacă până acum, bogatul și-a adunat comorile sale prin cămătării numai asuprind pe sărac, să contenească după acel povârniș, să se lapede de interesele sale — și să arate îndreptare și întoarcere ca și vameșul, marele cămătar Zachei.

Până acum cei ce și-au petrecut vieța în sburdălnicii și destrăbălări de tot felul să zică azi:

Destul fie-mi! că-i numai „puțină miere“ cu veninde moarte vecinică; să se lapede de acele poște urite și să arate întoarcere ca și Maria Magdalena.

Dacă lacomul nu s'a mulțumit în vieța sa cu nimic apoi și acelaia îi e vremea azi să zică: O! iadule nesățuit — d'acum ai să te mulțamești numai cu postul!

Dacă invidiosul cât a trăit s'a tot bucurat de răul altuia — căci aceasta e invidia — să se deștepte și el azi căci în loc d'a strica d'aproapelui său, s'a topit numai pe sine. „De invidie mai mult se topește decât de focul iadului.“

*

Și așa și voi iubiților fii, lepădați dela voi toată necredința, fugiți de tot felul de păcat, fugiți de lume că ea e cursa voastră, postiți, arătați-ve blânzi, iubitori de străini, de săraci, fără trufie și de tot ce vă poate fura dela voi mântuirea ce n'o puteți cumpăra ci numai prin vieța voastră vrednică de creștini a o căștiga. De sunteți slabi întăriți-ve prin crucea Dlui ce ne stă azi înainte, sêrutați-o și vă plăcați ei cu duh umilit și cu inimă smerită.

În nădejdea că cuvintele mele de azi vor prinde rădăcini adânci în țărina inimelor voastre și vor aduce roadă după gândul și scopul cu care le-am sêmănat azi, ca să vă apropiați de spicul din Canaan de 200 grăunțe și de strugurul minunat adus lui Moisi de către trimișii săi, spre care sfârșit îmi înalț mâna spre binecuvântare: „Darul Dlui nostru Iisus Cristos și dragostea lui Dzeu Tatăl și împreunarea Sfântului Duch să fie cu voi toți fraților, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!
Jabar, 27/17 Februarie 1901.

Ioan Nicorescu,
preot, gr. or. rom.

Despre Pocăință.

Predică, — după I. Chrisostom.

„Cine în iad se va mărturisii fie“ Ps. VI. 6.

În Dumineca trecută v'am vorbit, iubiților creștini, despre post. V'am arătat că postul e spre folos atât trupului, cât și sufletului. V'am spus că omul în timpul postului se cuvine să postească nu numai cu gura, adecă să nu mânânce carne, ci caută să postească cu toate mădulările trupului său. Și v'am pomenit și aceea, că cum trebuie să fie postul fiecărui mădular în parte. Am zis adecă că gura pe lângă aceea că se înfrână dela carne mai trebuie să se înfrâne și dela vorbele cele slabe, dela cleвете și sudălmii, ochiul nu trebuie să se uite cu poftă spre avere străină și spre lucruri neiertate; urechia nu se cade să asculte cleветеle și vorbele ce se grăiesc

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 10
Anul XXV.

rău împotriva vecinului, mâinile nu trebuie să se întindă după avere altuia, ear picioarele să nu alege la locuri necuviincioase. Acestea vi-le-am împospătat de nou în minte, cu gândul, ca înși-ve auzindu-le de mai multe-ori, să le implântați adânc în inimile voastre, fiindu-vă de folos nu numai aici, ci și în viața viitoare.

Urmează acum să Vă vorbesc despre un lucru, ce e dator să-l facă fie-care creștin în timpul postului, căci numai astfel lucrând, adecă îndeplinind acel lucru, va fi postul său curat, va fi fapta sa desavârșită. Acel lucru e pocăința, e intristarea pentru păcatele ce am făcut.

Noi, iubii creștini, trebuie să ne intristăm, trebuie să suferim pentru păcatele noastre ori aici, ori în viața viitoare. Psalmistul zice: „Cine în iad se va mărturisi ție?“ (Ps. VI. 6.), adecă psalmistul ne spune, cumcă în viața viitoare pocăința noastră nu ne va folosi nimic. Dar nu numai psalmistul ci și înșuși Mântuitorul Cristos prin pilda bogatului și a săracului Lazar, ne arată destul de luminat, că după moarte pocăința nu ni este spre folos.

Era un om sărac cu numele Lazar, care era bolnav de multă vreme și nici cum nu se putea vindeca, — așa ne spune pilda Mântuitorului, — și era și un bogat, care petrecea și să veselea în toate zilele cu prieteni, nu dădea însă bietului bolnav, nici macar din sfărimăturile meșii lui. După un timp oare care au murit amândoi. Bogatul a fost judecat să se ducă în iad, ear săracul a fost luat de îngerii lui Dzeu și a fost așezat în locul cel de odihnă, în rai, sau după cum îl mai numește sfânta scriptură în sinul lui Avraam. Bogatul a văzut pe Lazar cum e de fericit și a zis lui Avraam: „Părinte Avraame, trimite pe Lazar să-și întindă vârful degetului său în apă, și să mi răcorească limba, că mă chinuesc în văpăia aceasta“ (Luca XVI. 24). Și eată ce i-a răspuns Avraam: „fiule! i-a zis el, tu ai primit cele bune în viața ta, eară Lazar cele rele. Eară acum acesta să mângăie, ear tu te chinuesci“ (Luca XVI. 25.)

Vă sfătuesc dară, iubii creștini, din toată inima mea și cu toată dragostea creștinească, ca în totdeauna, dar deschilinit acum în timpul postului să vă pocăiți de păcatele voastre și să ve intristați pentru ele aici în lumea aceasta, ca în ceea lume să nu ajungeți și voi unde a ajuns bogatul, despre care vă vorbii, să nu ajungeți acolo unde focul nu se stinge și vermele nu doarme nici odată.

E așa de luminat ca soarele, ce ne dă lumina și căldura, dar e totodată și cu drept, ca acei oameni, cari aici se năcăjesc, duc viață amărită și rabdă cu blândețe toate ispitele și necasurile, câte le trimite Dzeu, în lumea viitoare se vor mângăia; și voi fi fe-

riciți, căci așa zice sfânta Scriptură: „Fericii sunt cei ce plâng, că aceia se vor mângăia“ (Mat. V. 5;) dar tot așa de cu drept e, că acei oameni, cari aici sunt ușoratici de minte, fac păcate și nu se tem de Dzeu, nici se rușinează de oameni, în cealaltă lume să fie osândiți. Despre unii ca aceștia zice s ta scriptura: „Vai vouă celor ce rideți acum, că veți plânge și ve veți tângui“ (Luca VI. 25.) Este dar mai bine să plângem și să ne tânguim aici, căci aici vieța e scurtă ear dincolo vieța nu are sfârșit.

Să nu ne rușinăm dar a ne pocăi, ci să ne rușinăm a face păcate. Noi însă lucrăm din potrivă, facem păcate și nu ne rușinăm de fel, să ne pocăim de păcate însă ne rușinăm. Eată cum lucrăm de întors.

Mă veți întreba că ce e pocăința? Ascultați și fiți numai cu luare aminte și veți ști-o și aceasta. Știți că noi avem șapte taine. Una dintre acele șapte taine e și pocăința sau taina înnoirii, cum se mai numește; ear taina anume e așezată, ca omul, care a păcătuit și a spus, a mărturisit păcatele sale preotului, să primească iertare de păcate. Dar nu e de ajuns numai să mărturisească omul păcatul, ci trebuie ca fie-care să-și recunoscă păcatele, să-i pară rău că a păcătuit și să-și pună de gând în inima sa, că mai bine să moară, decât să mai păcătuească.

Ear cum-că avem foloase mari și însemnate din pocăință e afară de toată îndoială. Prin pocăință în asta lume dobândim liniștea sufletului, cum se mai zice, conștiința noastră, lăuntru nu ne mai chinuște cu muștrare pentru păcatele ce le-am săvârșit. Acest bine însă e numai vremelnic, binele cel vecinic însă dobândit prin pocăință e nespus de mare, căci dobândim deslegarea de păcate și nădejdea în viața cea fericită, ce va să urmeze după moarte.

Acestea sunt, iubii creștini, roadele pocăinței. Roade frumoase și binefăcătoare, din cari isvorește, curge numai fericire, numai bucurie și indestulire, pentru acela, ce primește cu inimă curată taina pocăinței.

Să grăbim deci a primi această taină, să grăbim a ne mărturisi păcatele, căci Dzeu ne așteaptă cu brațele deschise și gata a ne ierta ca un părinte bun. El înșuși ne chiamă la pocăință și ne zice: „Spune tu fără de legile tale întâiu, ca să te îndreptezi“ (Is. 43. 26.) și „Mărturisiți-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila lui“ (Ps. 106. 1.)

Dar nu numai acum în vremea postului trebuie să ne mărturisim păcatele, ci totdeauna în toată ziua trebuie să le pomenim, pentru ca cu atât mai de grabă să ne îndreptăm. Aceasta o făcea și Pavel apostolul. El în totdeauna zicea: „nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am gonit biserica lui Dzeu“ (I. Cor. 15. 9.) bine știind, că în măsura în care el își pomenia păcatele sale, în aceea măsură îi pomenia Dzeu faptele lui cele bune.

Pecăt] însă ni-este de folos nouă pomenirea păcatelor noastre, pe atât în spre osândă pomenirea faptelor noastre celor bune. Aceasta ni-o adeverește pe deplin pilda vameșului și a fariseului din sfânta evanghelie. Amândoi intră în biserică să se roage. Vameșul își pomeneste păcatele sale, ear fariseul își laudă faptele sale cele bune. Și știți ce a urmat? Vameșul s'a întors iertat, ear fariseul osândit. Vedeti dar câtă pedeapsă ne aduce pomenirea faptelor celor bune. Să nu ne sumețim și mândrim dar cu faptele cele bune, ci mai virtos să ne pomenim păcatele, căci aceasta ni-e spre folos. Să nu avem noi grije de aceea că oamenii știu păcatele noastre, dacă Dzeu ni-le eartă, căci ce ne-ar folosi nouă, dacă oamenii, neștiind păcatele noastre, ne-ar lăuda, ear Dzeu ne-ar osândi?

La Dzeu dar să gândim noi în totdeauna, de El să ne temem, Lui să-i slugim cu toată inima cu tot sufletul; să ne ispitim noi pe noi în totdeauna, să ne dăm samă de vorbele și de faptele noastre, de gândurile și de poftetele noastre. Să facem numai fapte bune, să nu lăcomim la avere străină, să nu suduim unii pe alții, ci mai bine să ne rugăm unii pentru alții, să ne mărturisim păcatele și să ne cuminecăm, ca să putem fi fii lui Dzeu. Să fim milostivi, să postim postul cu curățenie, ear de bături să ne ferim, căci cei bețivi nu vor moșteni împărăția lui Dzeu. În așternuturile noastre să ne umilim înaintea Tatălui ceresc și deschilinit seara îndată ce ne-am culcat să socotim ce am greșit peste zi, și dacă am greșit, să ne pedepsim noi pe noi cu pocăință adevărată. Aceasta să o facem seara mai ales pentru aceea, căci peste zi, multe ni-se întâmplă: copiii ne necăjesc, femeia ne supără, ori din potrivă, grijile traiului ne răpesc liniștea sufletului, seara însă, de toate aceste suntem mai slobozi ca ori când peste zi. Eară Dzeu, care e mult milostiv și îndurat să ne ierte păcatele noastre și să ne învrednicească, ca să ajungem în pace, pocăiți și curățiți de păcate învierea Domnului. Amin.

Moise Popoviciu,
preot.

Fondurile învățătoresți.

În numărul 6 a. c. al acestei foi, mi-am permis a arăta necesitatea de a înființa fonduri învățătoresți.

Încât a consimțit cineva ori nu cu scrisesele mele până acum, nu știu; eu am zis încă atunci, că e timpul suprem când trebuie să facem ceva, ear acum se poate vedea și mai bine, că de această idee se ocupă cu seriozitate și alții, anume: M. O. D. Emanuil Ungureanu, președintele reuniunii noastre învățătoresți (Timișoara) punând la dispoziția membrilor — statutele ca și aprobate, comunică totodată învățătorilor că dinsul „între împrejurările actuale, află promovarea intereselor învățătorilor de mai ne-

merită, dacă reuniunea fără pierdere de timp ar începe lucrările pentru crearea unui fond de stipendii pentru copiii învățătorilor și învățătoarelor, dela scoilele populare gr. or. române confesionale, din protopopiatele: Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova!“

În urma acestora, fie-care dintre noi are să cugete serios, asupra acestui obiect și până în 30 de zile să comunice părerea sa, — Dlui Ungureanu.

Toate de-a gata nu le putem aștepta — dela alții; ear în fine: dacă noi nu ne interesăm de viitorul nostru — apoi alții să se intereseze?

Eată dar, că trebuie să ne gândim la viitor, însă prin astfel de mijloace, cari să nu lovească în progresul școlilor noastre; și eată, suntem datori a lucra, pentru realizarea acestei idei — fie, în sensul în care o propune Dl Ungureanu, fie, după cum — poate — ar modifica-o adunarea generală.

Imi permit mai la vale a desfășura preriile mele:

1) După-ce învățătorimea din tractul Belințului, constituită în conferință, a luat măsurile pentru crearea unui fond, din care să fie stipendiați copiii de învățători pre-cum și premiați acei învățători, cari se disting în chemarea lor, — eu cred, că ar fi foarte bine, dacă aceasta s'ar pune la cale, respective dacă reuniunea ar obliga pe fie care despărțământ, să-și înființeze un astfel de fond, care să fie administrat de oficiul protopopesc concernent și sub stricta controlă a Venerabilului Consistor:

2) Pe lângă înființarea acestor fonduri de stipendii, în protopresbiterate — reuniunea ca atare să înființeze încă un alt fond din care la timpul ce-l vor hotări eventualele statute — fie-care învățător, să tragă o sumă lunară.

Ată: la acest fond să fie obligați toți învățătorii de pe teritoriul reuniunii — a fi membrii, cât și la cel al despărțământelor: toți învățătorii de pe teritoriul despărțământului (și fără deosebire că e întărit și ales ori nu!)

3) Aducându-se hotăriri și facându-se un proiect de Regulament — acela să fie trimis și confrăților din protopopiatele din dreapta Murășului, ear apoi ajungând la o înțelegere comună ar urma: că s'ar înființa un fond al tuturor învățătorilor de pe teritoriul consistorului aradan, care să fie administrat de acest consistor și care având astfel mai mulți membri, repede și ușor s'ar urca la o sumă frumoasă.

Pe teritoriul Consistorului aradan sunt 2 reuniuni, dacă ambele ar înființa fonduri, ar da Consistorului cu mult mai mult de lucru, ca-și-când ar fi numai un singur fond, ear noi știm că și așa agendele Consistoarelor sunt destul de multe!

Desfășurînd preriile mele individuale în p. 1) 2) și 3) conchid: că am avea două propte în cari să ne răzimăm: una ar fi fondurile tractuale (sau a despărțământelor) din cari ne-am ajutama cu copiii ear alta ar fi: fondul tuturor învățătorilor de pe teritoriul consistorului aradan.

Vor zice unii, — cum vom da atâtea taxe ? Da ! e greu dar fără amar nu este dulce ; să zicem că cu *taxa fondului regnicolar*, cu a *fondului tractual* și cu a *fondului ca atare*, s'ar urca la 20 fl. pentru un învățator cu 300 fl. anual — și totuși cred că condițiile de susținere nu i-sînt pereclitate, cu atât mai virtos, că peste 5 ani are 350 fl. etc.

Încât adunarea generală ar hotări în sensul propus de Dl Ungureanu, ear e foarte la loc ; dar încât e vorba ca să comunicăm Dlui Ungureanu părerile noastre, eu cred că așa ar fi mai bine „ca despărțimentele să fie deobligate a concurge cu sume egale la înființarea și alimentarea acelu fond, când apoi și stipendiile să fie împărțite în număr egal, între despărțăminte“ (vezi în scrisoare: aliniatul 14.)

Rămîind ca la ședința adunării generale să se hotarască, de-ocam dată să ne anunțăm părerile către Dl Ungureanu și apoi lucrînd, Dumnezeu va fi cu noi și cu cauza noastră !

I. Furdianu.

D I V E R S E.

* **Administratorul Tipografiei Diecesane**, dl prof. *Teodor Ceonța*, părăsind acest post, a fost înlocuit prin dl *Ioan Simu*.

* **Hirotonire**. Dl *Iosif Pința* a fost hirotonit intru preot, pentru parochia B.-St.-Nioclau, Duminecă în 4/17 Martie c.

* **A crucei apărare**. La universitatea din Budapesta, instituție creștină, în țară creștină, dela întemeierea sa în salele de învățămînt își avea locul sfîntul simbol al mîntuirii. De cîrînd însă, cei ce sunt paznicii înaltului învățămînt, cei ce reprezintă știința și autoritatea, au crezut că e cu cale, că e „progres“ în înlăturare crucei din universitate. Tinerimea universitară creștină însă, înflăcărată de mărețul ideal omeneșc, de idealul creștin, a repus ea crucea, dîndu-i onoarea cuvenită în cel mai înalt institut de cultură din patrie. Autoritatea universitară în înțelegere cu ministrul cultelor a răspuns la aceasta cu închiderea universității, cu suspendarea prelegerilor, pornind totodată cercetare disciplinară contra „instigatorilor.“ Mișcarea grandioasă și demnă a studențimei însă nu dă îndărăt în fața presiunii oficiale, ci e hotărîtă să meargă înainte ; tinerimea va apel la Majestatea Sa, pentru a fi repusă crucea acolo unde i-se cuvine, unde a fost până acum, și unde trebuie să fie în toate vremurile, în înaltul institut cultural.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII.

Nr. 3/1901.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din despărțămîntul protopopesc Radna, și va ținea adunarea procsimă **Luni în 9/22 Aprilie** a. c. în școala confesională din comuna *Itfeu*, la care sunt invitați a participa atât membrii, cât și binevoitorii școalei.

Program :

1. La orele 10 a. m. asistare la chemarea D. Sfint

2. Ascultarea prelegerii practice din Constituție, țîndă de colegul *Rassu*.

3. Apelul nominal.

4. Deschiderea ședinței.

5. Reflecțiuni asupra prelegerii.

6. Raportul biroului.

7. Incasarea tacselor.

8. Executarea concluserelor adunării generale.

9. Raportul comisiunei literare.

10. Discuțiuni în chestii de școală.

11. Propunere și interpelări.

12. Ficsarea timpului și locului pentru adunarea procsimă.

13. Alegerea a 3 membri pentru autenticarea protocolului.

14. Incheiere.

Din ședința biroului ținută în Radna la 7 Martie st. n. 1901.

P. Givulescu, m. p.
președinte.

S. Giurcoane, m. p.
notar.

Posta Redacțiunei.

D. Petre Iercogan Réva-Ujfalú. Manual potrivit este: Gramatica limbii germane de *Ioan Dorca*; de vânzare și la librăria Klein din Arad. Prețul 60 filleri.

C o n c u r s e.

Se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea definitivă a următoarei stațiuni învățătorești :

Aldeși. Emolumentele sunt : 424 cor. în bani ; 7 șinice de grâu 84 cor., 3 șinice de cucuruz 30 cor., 3 stângeni de lemne 42 cor., pentru sala de învățămînt eară 3 stângeni de lemne, venite cantonale 20 cor., dela înmormântări cu liturgie 2 cor., ear fără liturgie 1 cor.; în fine cuartir cu supraedificate și grădina de legume, scrip-turistica 10 cor. și speșele pentru participarea la conferențele învățătorești 16 coroane.

Recurenții sunt avisați, ca recursesele, instruite cu documentele recerute, cu atestat despre serviciul neîntrerupt de până acum și cu „Declarațiune“, că pe basa serviciului prestat în altă comună, de când își formează drept la cvinevenal. Recursurile adresate comitetului parochial să le subștearnă P. On. officiu ppresbiteral în Buteni (N.-Butyin) avînd până la alegere a-se presenta în vre-o Duminecă în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic. Comitetul parochial.

Leontin Beltechi, m. p.
preș. com. par.

Ioan Urșu, m. p.
not, com. par.

În conșelegere cu : **IOAN GEORGIA**, m. p. ppresb. inspector școlar.

—□—

Pe basa ordinului Ven. Consistor gr. or. român aradan de sub Nr. 10914/1900 se escrie concurs din nou pentru îndeplinirea parochiei din comuna **Pâncota**, protopresbiteratul Șiriei, diecesa Aradului — devenită vacantă prin moartea decedatului *Isaia Faur* — cu termen de alegere pe 22 Aprilie (5 Maiu) 1901.

Beneficiul acestei parochii este : 1) Una sesiune pămînt estravilan comasat de 33 jugere 104□ ; 2) Un intravilan ; 3) Birul de 300 coroane din cassa epitropiei culturale ; 4) Venitele ștolare dela 140 case.

În termenul ord. Consistorului Nr. 6932—7540 din anul trecut decretându-se aceasta parochie de clasa primă,

recurenții sunt avisați a sușterne petițiile adresate comitetului parohiei, instruite conform §-ului 15 litera a) din „Regulament pentru parohii” până în 17/30 Aprilie 1901 exclusiv, Dlui protopop Georgiu Popovici în Világos — ear cu observarea §-ului 18 din citatul „Regulament” sunt poștiți a-se presenta în cutare Duminecă, ori sêrbătoare pentru a cânta respective a celebra și cuvîntă.

Alesul e obligat a ținea catechisare cu ucenicii meseriași de rel. gr. ort. română din Pâncota în toate Duminecele de peste an, fără altă renumerare.

Pâncota, din ședința comitetului parohiei ținută la 8 Martie st. n. 1901. Comitetul parochial.

În conțelegere cu: GEORGIU POPOVICI, m. p. protop. tractual.

—□—

În temeiul rezoluțiunei Venerabilului Consistor eparhial dto 15/28 Februarie 1901 Nrul 890/901 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei din Parța (ppresbiteratul Timișorii) cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Beneficiul anual constă: 1) din stola usuată (219 cor. 20 fil.); 2) birul parochial indatinat (15 oche după un pătrar de sesiune ear dela jeleri 5 oche 360 cor.; 3) întregirea dotației dela stat 426 respective 626 cor.; 4) după terminarea procesului de despărțire ierarhică, ce este în curgere, folosirea unei sesiuni parohiale (600 cor.), după care alesul va avé să supoarte sarcinile publice.

Parochia fiind de clasa a doua, dela recurenți se cere ecalificațiunea prescrișă de Regulamentul pentru parohii din a. 1891 §, 15 lit. b.) Recursele sunt a se înainta la P. O. oficiu ppresbiteral al Timișorii (Fabric). Recurenții vor avé să se presente, cu observarea § 18 din Regulament, în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritate omiletică și rituală. Alesul este obligat a provedé gratuit catechisațiunea la elevii dela școala confesională cvotitidiană și de repetițiune cu adulții.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în Parța la 8/2T Martie 1901.

Tănăsie Caza m. p.
președinte,

Avram Blaș m. p.
notar.

Cu consensul ppresb. tractual: DR. TR. PUTICI, m. p.

—□—

Cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor parohii:

1) Pe basa conclusului Ven. Consistor de sub Nr. 317/901 pentru a II-a parochie din Bârsa, a cărei venite sunt: a) usufructul sesiei parohiale constatătoare din 24 jugh. catast. 732 st. c.; b) birul de una măsură cucuruz sfărâmat dela circa 130 de case; c) stolele usuate; d) un intravilan fără locuință; e) ca întregire a dotațiunei preoțești din visteria statului; pentru preot fără 8 clase s'au pus în curgere suma de 178 cor. 34 fil. (378 cor. 34 fil.) în care sumă 100 coroane sunt socotite pentru cvartir.

Toate venitele dau suma recerută pentru parochie de clasa a III-a.

2) *Govoșdia*, a cărei venite sunt: a) usufructul pământului parochial constatător din 12 jugh. cat.; b) birul dela 49 case câte una măsură cucuruz sfărâmat, ear dela 32 case câte $\frac{1}{4}$ măsuri de cucuruz sfărâmat; c) stolele indatinat; d) grădina parochială și e) dotația se întregeste, din visteria statului, — până la 600 de coroane — cu suma anuală de 432 coroane.

De locuință până le edificarea casei parohiale se va îngrijii parochia.

Aceste venite dau suma recerută pentru parohii de clasa a III-a.

Recurenții sunt avisați a-și trimite recursele adresate comitetului parochial concernent și ajustate conform prescrișelor Regulamentului pentru parohii, pe calea Prea On. oficiu protopresbiteral din Butoni (Buttyin, Aradmegye) și a-se presenta în sf. biserică în careva Duminecă, spre a și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Comitetul parochial.
În conțelegere cu IOAN GEORGIA, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de protopresviter în tractul Hălmagiului cu parochia centrală Hălmagiu, — devenit în vacanță prin trecerea în pensiune a protopresviterului Ioan Groza, subscrisul Consistor după ascultarea votului concernentului comitet protopresviteral publică acest concurs cu termen de 35 de zile computate dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. Din parochia protopresviterală: Hălmagiu cu filia Leștioara a) birul și stolele urmate; b) întregirea dotației dela stat, conform stabilirii și ecalificațiunei personale a alegendului protopresviter paroch.

II. Din protopresviterat: a) dotațiunea protopresviterală dela comunele din fostul comitat al Zarandului; b) dotațiunea dela parohiile adneesate din protopresviteratele Boroșineu și Buteni; c) competița pentru visitarea canonică și revisiunea socoților; d) retribuițiunea dela diecesă pentru inspecțiunea școlară și sedulele dela cununii de după cum va stabili Sinodul parochial.

Aspiranții la acest post se avisează ca în termenul indicat să-și presinte la subscrisul Consistor recursele lor instruite cu documentele de ecalificațiune prescrișă prin §, 53 din Stat. org. și prin conclusul congresual Nr. 111/888 și anume să dovedească, că au ecalificațiunea recerută dela reflectanți la parohii de clasa primă să producă atestat de maturitate și să dovedească cu atestat că au implinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin multămitor, și că prin zelul și diligența lor s'au distins în rezultatul activității pe terenul bisericesc-școlar.

Se observă reflectanților, că amésurat conclusului Consistorial Nr. 10403/900 alegendul este indatorat să contribue anual din dotațiunea sa protopresviterală și parochială cu 600 (șase sute) coroane spre acoperirea pensiunei protopopului Ioan Groza până va fi acesta în viață, care sumă alegendul va trebui să o plătească la cassa Consistorială în patru rate anuale egale ulterior.

Consistorul eparhial gr. or. rom.
din Arad.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pentru repararea, văruierea pe din afară a s. Biserici gr. ort. rom. din Comloș (Ó-Szent Anna), comitatul Arad, protopopiatul Șiriei — Világos — precum și pentru toc-mirea gardului din împrejurul s. Biserici să publică „licitațiune minuendă” cu termen pe 18/31 Martiu 1901, și cu prețul de 500 (cinci sute) coroane, la înțelesul decisului Prea Veneratului Consistor diecesan a Nr. 5649/1900.

Condițiunile se pot vedea la subsemnatul. Din ședința Comitetului parochial gr. ort. rom. ținută în Comloș la 19 Febr. (4 Martiu) 1901. ■

Michail Leucuța, m. p.

■ par. v.-preș. comit. par.